

Arbejdsområde

DATO: 18. Marts 2015

Dansk Psykolog Forening har i oktober 2014 udarbejdet en analyse af beskæftigelsesmuligheder for psykologer på beskæftigelsesområdet.

Analysen er udarbejdet til brug for Psykologkampagnen, og har til hensigt at beskrive de lovgivningsmæssige, politiske, beskæftigelsesmæssige og forskningsmæssige forhold, der er bestemmende for udvikling og potentialer på beskæftigelsesområdet.

I det følgende afsnit kan du læse om beskæftigelsesområdet, som arbejdsområde for psykologer. Vi tegner et foreløbigt billede af, hvordan psykologer er inddraget i beskæftigelsesindsatsen og i hvilket omfang. Vi vil også se på, hvilke andre faggrupper, der er arbejder på beskæftigelsesområdet. Afslutningsvist vil vi komme med nogle bud på muligheder, potentialer og barrierer for større anvendelse af psykologers kompetencer på området.

Psykologer i beskæftigelsesindsatsen

Vores undersøgelser peger på, at psykologer, der arbejder med beskæftigelsesindsatsen, hovedsageligt er ansat inden for tre hovedområder: i jobcentrene, som ansat hos anden aktør og endelig som privatpraktiserende. Det er yderligere vores indtryk, at man i et vist omfang også bruger psykologer, der arbejder i psykiatrien eller i det somatiske hospitalsvæsen, til at lave udredninger og vurderinger til rehabiliteringsplaner, når en borger indstilles til rehabiliteringsteamet med henblik på førtidspension, jobafklaringsforløb og ressourceforløb. Endelig samarbejder psykologer i socialpsykiatrien i nogle tilfælde med jobcentre om svagt stillede borgere, der modtager kontanthjælp eller lignende.

Psykologforeningen har ikke noget præcist tal på hvor mange psykologer, der arbejder inden for beskæftigelsesområdet, da jobtitler og arbejdspladser er mangfoldige og det derfor kan være meget svært at gennemskue hvad den enkelte beskæftiger sig med.

Ifølge DP's medlemssystem har Kommunalt Ansatte Psykologers Sektion 1789 medlemmer. Af disse ligger 776 psykologarbejdspladser uden for PPR. Ud fra data kan vi med sikkerhed aflæse, at 117 psykologer arbejder i eller med beskæftigelsessektoren. Yderligere 162 psykologer ud af de 776 arbejder *muligvis* med beskæftigelsessektoren, men dette står ikke klart på baggrund af deres arbejdsplads. De resterende 497 psykologer arbejder inden for andre kommunale områder så som familierådgivning eller misbrugsbehandling. Dette giver et meget forsigtigt estimat, at mellem 150 og 300 psykologer arbejder i den kommunale beskæftigelsesindsats, altså en meget stor usikkerhedsmargin. Det svarer til 1-3 i hver kommune.

Dertil kommer et antal psykologer hos "anden aktør". Vi har forespurgt i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, for at finde ud af, hvor mange private virksomheder, der er godkendt eller har samarbejdsaftaler med jobcentre som "anden aktør", herunder, hvor mange der har ansat psykologer. Svaret er, at der findes ikke et sådant samlet overblik over de virksomheder som kommunerne bruger som anden aktør, da ansvaret ligger i de enkelte kommuner. Så antallet af psykologer i dette område er i endnu højere grad usikkert.

Endelig er der en del af de privatpraktiserende psykologer, der løser opgaver på beskæftigelsesområdet. Der findes heller ikke her nogen opgørelse over, hvor mange af de privatansatte psykologer, det drejer sig om, eller hvilket omfang disse opgaver udgør i deres

samlede beskæftigelse. Dette gør sig også gældende for de psykologer, der er ansat i regionerne.

Andre faggrupper på området.

Psykologerne på jobcentre og hos anden aktør arbejder sammen med et bredt udsnit af andre faggrupper, og kernen i disse års beskæftigelsesindsatser er tværfaglige indsatser og samarbejde. Sagsbehandlere i skikkelse af socialrådgivere er en central samarbejdspartner, da sagsbehandler har det overordnede ansvar for borgerens sag og hvilke indsatser, der sættes i gang for at gøre svagere borgere arbejdsmarkedsparate. Job- og beskæftigelseskonsulenter kan også være socialrådgivere, men stillingerne beklædes i mange kommuner også af akademikere med forskellig uddannelsesbaggrunde. Endelige vil psykologen i en eller anden udstrækning ofte arbejde sammen med sundhedsfagligt personale som sociallæger, fysioterapeuter og ergoterapeuter.

Muligheder og potentialer for flere psykologer på beskæftigelsesområdet

På baggrund af den gældende lovgivning og målgrupperne for de forskellige indsatser, synes psykologers kompetencer især at kunne gøre en stor forskel i forhold til borgere, der ikke er arbejdsmarkedsparate.

- I jobcenteret har psykologer en rolle at spille i forhold til denne gruppe via **screening og udredning for psykiske lidelser**, der kan afsløre om borgeren har brug for hjælp uden for jobcentret, f.eks. via egen læge. Ud over screeningsfunktionen kan der i visse tilfælde være brug for en koordinator-funktion i forhold til behandlingsforløb andre steder.
- Psykologer har kompetencerne til at arbejde med **sygemeldte borgere**, der er sygemeldte på grund stress, angst, depression og smerteproblematikker. Enten i jobcenterregi eller hos anden aktør. Ikke som behandling, der foregår i Regionerne, men som psykoedukation eller vejledning i forhold til, hvordan man kan mestre arbejdslivet trods denne lidelse.
- Psykologer kan også være med til at lave beskæftigelsesindsatser for raske borgere, der tidligere har været indlagt i psykiatri eller har været sygemeldt med en psykisk lidelse som eksempelvis stress, som forebygger tilbagefald, der ellers vil spænde ben for en **tilbagevenden til arbejdsmarkedet**.
- Psykologen i jobcentret kan også bruge sine kompetence til at **bistå og supervisere kolleger** i forhold til borgere, der "sidder fast" i systemet og virker umotiverede. Psykologen kan klæde sine kollegaer i jobcentret bedre på til at håndtere borgere, der virker "tunge" og give dem redskaber til at opfange, hvornår der er tale om borgere med symptomer på psykiske lidelser.
- **Der bliver brug for flere psykologer i ressourceforløb:** I knap ni ud af ti indstillinger til ressourceforløb angiver kommunerne helbredsmæssige tiltag over for ledige borgere. I 30 pct. af indstillingerne er der tale om indsatser, som varetages af psykiatere/psykologer.

- Et øget fokus på **virksomhedsrettede indsatser** (CK-udvalget) kræver, at jobcentre såvel som virksomheder har den nødvendige viden om, hvad der skal til for at integrere en medarbejder, der har en psykisk lidelse. Psykologers kompetencer spiller en vigtig rolle for at være med til at afmystificere og nedbryde fordomme om psykisk sygdom, herunder at **skabe plads på arbejdsmarkedet til borgere med psykiske lidelser.**